

Pastorale overweging

Op zondag 15 november is in het ochtendgebed in de Stefanuskerk het volgende gezegd.

“Vanuit de kerkenraad willen we de volgende pastorale overweging aan u voorleggen.

Vorige week zondag heeft de scribe van onze synode, ds. René de Reuver, een verklaring voorgelezen in de Rav Aron Schustersynagoge in Amsterdam. In die verklaring belijdt de synode van de PKN schuld voor het falen van de kerk als instantie voor, in en na de oorlog als het gaat om de bestrijding van antisemitisme en het kiezen voor de joodse inwoners van ons land. Deze verklaring heeft in de samenleving en in kerkelijke gemeenschappen verschillende reacties opgeroepen. Ook in onze protestantse gemeente.

De eerste reactie die we willen noemen is die van hen die vinden dat deze verklaring te veel voorbijgaat aan en tekortschiet in het erkennen van de inzet van veel christenen in onze kerken. Wie wat ouder is, herinnert zich die tijd, herinnert zich de namen van mensen met geloofsmoed. Geschreven in onze harten of in een boek dat in onze huizen staat: “Een Groninger pastorie in de storm”, van ds. Ader-Appels over het werk van haar en haar man ds. Ader die veel joodse landgenoten geholpen hebben. We kunnen ook een recent boek noemen: “Het uiterste der zee” van Pauline Broekema over het geloof van hele gewone christenen in onze regio dat hen maar één ding gebiedt: joodse mensen wier leven nergens veilig is, helpen. En elk jaar noemen we op 4 mei met respect de naam van ds. Brouwer van Noorddijk, actief in het verzet.

De verklaring van de synode lijkt de diepte hiervan niet te peilen. Wat vormt de kerk? Wij menen: het geloof van deze mensen toch eerst. In ambtelijke vergaderingen niet minder dan daarbuiten leefden zij hun geloof.

De verklaring is voorbereid met vertegenwoordigers van de joodse gemeenschap en is daar in het algemeen goed ontvangen. Met name ook dáár wordt gewezen op de moed van individuele gelovigen alleen of samen met anderen. Gelovige kerkleden hechten betekenis aan de ontvangst van deze verklaring in de joodse gemeenschap en aan de erkenning dat er in kerkelijke kring ook een groot tekort is geweest. Dat roept een tweede reactie op: de ontvangst in joodse kring van deze erkenning is voor hen van grote waarde.

Waardering is er ook dat openlijk uitgesproken wordt samen vriendschap te zoeken en te strijden tegen antisemitisme. Daarbij moet gezegd worden dat de verklaring onvoldoende peilt welk verwoestend spoor de hardnekkige traditie van anti-judaïstische Bijbeluitleg heeft getrokken.

De verklaring is uitgesproken. Het past in een maatschappelijke trend – zo is het ook begonnen – denk aan de koning op de Dam over zijn overgrootmoeder, de vergoeding die de NS wil betalen aan nabestaanden die “op transport” gesteld werden en meer.

De verklaring is uitgesproken. En bij ons, gelovigen hier in onze gemeente, roept dat verschillende reacties op. De ene keer kiezen we ervoor om die bij onszelf te bewaren, de andere keer om die met elkaar te delen, of om in een gebed gehoord te worden.

De verklaring is uitgesproken. Is het zo dat we daarmee “ergens” zijn? Dat denken we niet. Het is deel van ons vechten met de macht van dood en chaos, angst en nacht. Niet de oplossing ervan. Vooral zullen we bidden, blijven bidden, het lied dat zo meteen volgt:

*Heer dwing de stormwind weg te gaan
en raak ons met uw geestkracht aan
opdat wij over 't boze tij
het land zien aan de overzij.” (Lied 933, vers 3)*

Voor de verklaring verwijzen we u naar de website van de PKN:

<https://www.protestantsekerk.nl/nieuws/verklaring-van-de-protestantse-kerk-tijdens-kristallnachtherdenking-2020/>